

Global Journal of Arts Humanity and Social Sciences
ISSN: 2583-2034
Abbreviated key title: Glob.J.Arts.Humanit.Soc.Sci
Frequency: Monthly
Published By GSAR Publishers
Journal Homepage Link: <https://gsarpublishers.com/journal-gjahss-home/>

Volume - 5 | Issue - 2 | Feb 2025 | Total pages 203-212 | DOI: 10.5281/zenodo.14858207

Suitability of the Pilot 4 Book Used in Teaching Turkish to Children of Turkish Origin in Germany in Terms of Content and Visuality

By

M.A. Candidate **Firat Gaziöglü**¹, Prof. Dr. **Cemal Özdemir**²

¹International Burch University, Dept. Of Oriental Philology

²SDU University - Kazakhstan, Shinawatra University – Thailand - ORCID NO: 0000-0002-1166-3083

Article History

Received: 06- 02- 2025

Accepted: 10- 02- 2025

Published: 12- 02- 2025

Corresponding author

M.A. Candidate Firat Gaziöglü

Abstract

Mother tongue education is essential for preserving cultural identity and enabling individuals to express themselves effectively. Among immigrant communities, learning their mother tongue not only supports linguistic development but also strengthens their sense of belonging and cultural ties. In this context, the quality of educational materials plays a critical role in the effectiveness of education. This study aims to evaluate the suitability of textbooks used in teaching Turkish to children of Turkish origin in Germany in terms of content and visual design. The research focuses on *Pilot 4*, one of the most commonly used textbooks in Turkish mother tongue classes. Surveys were conducted with 16 teachers and 47 students in the North Rhine-Westphalia region to gather their opinions on text design, visuals, page layout, cover design, and content features. The obtained data have been analyzed, and the pedagogical effectiveness of the books has been evaluated. The findings indicate that the *Pilot 4* textbook is generally considered suitable for students' needs, but certain deficiencies in visual and content design were identified. These deficiencies may negatively affect students' learning motivation. Additionally, the demographic characteristics of teachers and students did not lead to significant differences in the evaluation of the textbook. The study's findings provide recommendations for the design and development of Turkish mother tongue textbooks.

Keywords: Turkish language teaching, textbooks, visual design, content analysis, mother tongue education, Pilot 4

GİRİŞ

Günümüzde küreselleşme ve göç olgularının etkisiyle, farklı kültürlerden gelen bireylerin eğitim süreçlerinde karşılaştıkları dilsel ve kültürel zorluklar önemli bir sorun teşkil etmektedir. Almanya, özellikle Türk kökenli göçmenlerin yoğun olarak yaşadığı bir ülke olması dolayısıyla, bu alanda önemli bir örnek teşkil etmektedir. Türk kökenli bireylerin çocukları, Almanya'da eğitim hayatlarına başladıklarında, genellikle Türkçe dışında bir dilde eğitim görmekte ve çift dillilik süreçlerini deneyimlemektedirler. Bu bağlamda, Türkçe öğretimi, Türk kökenli çocuklar için hem anadil gelişiminin desteklenmesi hem de kültürel kimliğin korunması açısından büyük bir öneme sahiptir (Hertwig, 2021).

Türkçe, Almanya'daki Türk kökenli çocuklar için sadece bir iletişim aracı değil, aynı zamanda bir kimlik unsuru olarak da önemli bir yer tutmaktadır. Bu bağlamda, Türkçe öğretiminde kullanılan eğitim materyalleri, dil becerilerinin geliştirilmesi kadar, çocukların kültürel değerlerini yansıtan ve onların öğrenme motivasyonlarını artıran unsurları içermelidir. Ancak ne yazık ki, mevcut Türkçe öğretim kitaplarının bir kısmı, içerik açısından yetersiz kalmakta ve görsel uyumdan yoksun olabilmektedir.

Almanya'daki Türk toplumunun göç geçmişi, Türkçe öğretimi ve eğitim materyallerinin önemini daha da önemli kılmaktadır. 1960'lı yılların başında, Almanya'nın iş gücü ihtiyacını karşılamak amacıyla Türkiye'den başlatılan işçi göçü, iki ülke arasındaki ilişkilere yeni bir boyut kazandırmıştır. İlk başta kısa süreli işçi olarak kabul edilen Türk vatandaşları, zamanla Almanya'ya yerleşmiş ve burada kalıcı bir toplum oluşturmuşlardır (Yıldız,

2018). Göçmen işçilerin yanlarına aldıkları aileler ve burada doğan çocukları, Almanya'daki Türk nüfusunun büyük bir kısmını oluşturmuştur. Bugün Almanya'da yaşayan Türk kökenli nüfus, 3 milyonun üzerinde bir rakama ulaşmaktadır ve bu nüfusun büyük bir bölümü, Almanya'daki eğitim sistemine entegre olmuştur. Ancak, Türkçe öğretimi, özellikle anadil gelişimi ve kültürel kimlik açısından hala büyük bir öneme sahiptir.

Bu tarihsel süreç, Türkçe öğretim kitaplarının ve eğitim materyallerinin önemini daha da arttırmaktadır. Göçmen çocuklarının Almanya'daki eğitim sisteminde başarılı olabilmeleri için anadil becerilerinin yanı sıra, kültürel bağların da korunması gerekmektedir. Türkçe, sadece iletişim dili olarak değil, aynı zamanda Türk kökenli çocukların kimliklerinin bir parçası olarak da öne çıkmaktadır. Eğitim materyallerinin, bu kimliği pekiştirecek şekilde tasarlanması ve içeriklerinin hem dilsel hem de kültürel olarak uygun olması gerekmektedir.

Yabancılar Türkçe öğretimi faaliyetlerinde kaliteyi arttırmak için hazırlanan plan, program ve materyallerin, bu hazırlıkların uygulanacağı ülkelerin ve ülkelerdeki bireylerin özel durumlarının dikkate alınarak dizayn edilmesi gerekmektedir. Öğrenciler ve öğretmenler Türkçe öğrenirken yaşanan sıkıntıları en iyi bilen kişiler olduğundan, Türkçe dil becerilerindeki sorunları çözmek için onların fikirleri büyük öneme sahiptir. Önemli olan öğrencilerin ve öğretmenlerin bakış açısını ve düşüncelerini doğru bir şekilde yakalayabilmektir. Bir diğer taraftan öğretmenler öğrencilerin bilgi seviyelerinden ziyade kavrama seviyelerine göre hareket etmelidirler. Öğrencilerin düşünceleri alanda çalışma yapacak kişilere ve öğretmenlere yol gösterecek çok önemli bir rehberdir (Özdemir ve Özdemir, 2018).

Bu çalışmanın amacı, Almanya'da Türk kökenli çocuklara Türkçe öğretimi için kullanılan kitapların içerik ve görsellik açısından uygunluğunu değerlendirmektir. Bu bağlamda, Türkçe öğretim kitaplarının görsel tasarım ve içerik özellikleri ilkelerine uygunluğunun çocukların dil gelişimini ve kültürel kimliklerini nasıl desteklediği, incelenen kitapların görsel tasarım ve içerik ilkelerine uygunluğu öğretmen ve öğrencilerden elde edilen bulgular ışığında incelenecektir.

“Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesinde metod, yöntem ve teknik gibi çeşitlilikler olsa da genel olarak bunların hepsinde ortak bir şekilde kullanılan materyal, kitaptır. Öğreten ve öğrenen için kolaylık sağlayan ve bir düzen içinde bilgileri sunan kitaplar bu açıdan hep tercih edilmiştir” (Uysal ve Özdemir, 2023, s. 301). Almanya'da Türkçe öğretimi için hazırlanan materyallerin içeriği ve görselliği üzerine yapılan sınırlı sayıda çalışma mevcuttur. Bu çalışmalar, genellikle kitapların dilsel içeriklerine odaklanmış, ancak görsellik ve kültürel bağlamın öğretim üzerindeki etkilerine dair yeterli veri sunmamaktadır (Aydın, 2019; Kaya & Şahin, 2022). Bu çalışma, hem Türkçe öğretiminde görselliğin ve içerik uygunluğunun önemini vurgulamakta hem de bu alanda gelecekte yapılacak çalışmalar için yol gösterici olmaktadır.

Araştırma, Türkçe öğretim kitaplarının içerik ve görsellik açısından incelenmesine dayalı bir nitel araştırma olarak planlanmıştır. Çalışma kapsamında, Almanya'daki okullarda kullanılan Türkçe

öğretim kitapları detaylı bir şekilde analiz edilecek ve kitapların pedagojik, kültürel ve görsel açıdan uygun olup olmadığına dair bulgular elde edilecektir. Bu bulgular, Türkçe öğretim kitapları hazırlayan yazarlar, eğitimciler ve politika yapıcılar için önemli bir kaynak oluşturmayı amaçlamaktadır.

Almanya'da Türk Kökenli Çocuklara Ana Dil ve İki Dilli Öğretimi

“İnsanların buldukları coğrafya ve Türkçenin öğrencilerin ana dillerinden farklı oluşu öğrencilerin yabancı dil olarak Türkçe öğrenimlerini güçleştirmektedir. Etkili bir yabancı dil öğretimi için hedef grubun özellikleri göz önünde tutulmalıdır. Öğrencilerin Türkçe öğrenirken hangi hususlarda zorlandıklarının tespit edilmesi gerekmektedir” (Yılmaz ve Özdemir, 2022, s. 192).

Günümüz toplumlarında kültürel ve dilsel çeşitlilik, eğitim sistemini doğrudan etkilemektedir. Okullarda dilsel, kültürel, ırksal ve dini çeşitliliğin giderek artması, farklı politika ve uygulamaları da beraberinde getirmektedir (Cummins, 2001). Bu çeşitlilik, baskın kültür ve dil dışındaki grupların anadillerini ve kültürlerini koruyabilmeleri için uygulamaları teşvik etmektedir (Yağmur, 2010). Örneğin, Almanya, Avusturya, Fransa, İsviçre, Lüksemburg ve Belçika gibi ülkelerde ana dil ve kültür dersleri, bu ihtiyaca yönelik uygulamalardan biridir (Yağmur, 2010). Özellikle göçmen kökenli çocuklar için ana dil eğitimi, kültürel bağların korunması ve kültürler arası geçişin kolaylaştırılması açısından önemli bir gerekliliktir.

Dil, sadece bir iletişim aracı değil, aynı zamanda kültürlerin taşıyıcısıdır. Dil, kültürün oluşmasında ve nesilden nesle aktarılmasında kritik bir role sahiptir. Ailelerin başka bir ülkede yaşam kurarken, çocuklarının hem yeni kültüre uyum sağlaması hem de köken kültürleriyle bağlarını koruyabilmesi, büyük bir önem taşımaktadır (Alzayed, 2015). Anadilde sağlam bir temel oluşturulması, bireyin sosyal ve akademik başarısını olumlu yönde etkilerken, baskın toplum dilinin öğrenimini de kolaylaştırmaktadır (Kourtizin, 1999).

Ebeveynlerin çocuklarına anadil eğitimi konusunda yeterli destek sağlayamaması ve misafir olunan ülkenin bu konuda eksik kalması, çocukların hem akademik başarısını hem de sosyal uyumunu olumsuz etkilemektedir (Filmore, 1991). Anadil kaybı, aile bağlarının zayıflamasına ve nesiller arası iletişim sorunlarına yol açabilir (Thomas & Cao, 1999). Göçmen çocukların anadilleriyle olan ilişkilerinin korunması, onların toplumsal ve kültürel bağlarını sürdürebilmeleri açısından hayati öneme sahiptir.

Anadil eğitimi, Almanya'da 1950'lerden itibaren göçmen çocukların eğitiminde önemli bir yer edinmiştir. 1973 yılında işçi alımlarının durdurulmasına kadar anadil dersleri, göçmen çocukların ülkelerine sorunsuz bir şekilde dönebilmeleri için düzenlenmiştir. Ancak geçen yıllar içinde misafir işçilerin torunları ve sonraki nesilleri Almanya'da kalıcı bir şekilde yaşamalarını sürdürmeye başlamış ve bu durum köken dil eğitiminin devamlılığını sağlamıştır (Universität Duisburg-Essen, 2024).

Almanya’da köken dili eğitimi üç şekilde organize edilmektedir:

1. **Okul temelli köken dil öğretimi:** Federal devlet tarafından düzenlenir.
2. **Konsolosluk dersleri:** İlgili ülkenin konsoloslugu tarafından organize edilir.
3. **Özel dersler:** Dernekler veya gruplar tarafından ücretli ya da ücretsiz şekilde sunulur.

Okul temelli köken dil dersleri, genellikle ek ders olarak öğleden sonra yapılmakla birlikte, bazı durumlarda zaman çizelgesine de entegre edilebilmektedir (Universität Duisburg-Essen, 2024).

Almanya’da Türkçe dersleri iki şekilde sunulmaktadır: *Ana dili veya Köken Dili Türkçe dersleri ve yabancı dil Türkçe dersleri*. Bu dersler, belirli bir öğrenci başvuru sayısına ulaşıldığında açılmaktadır. Yeterli başvuru olmadığı durumlarda, öğrenciler talep doğrultusunda başka bir okulda bu derslere katılabilmektedir

Almanya’da Türk Kökenli Çocuklara Türkçe Öğretiminde Kullanılan Türkçe Ders Kitapları

Almanya’da Türk kökenli çocukların Türkçe derslerinde kullanılması için birçok yayınevi tarafından kitap yayınlanmaktadır. Bu kitaplar içeriklerinde hem Türk kültürüne hem de Alman kültürüne uygun içerikler bulundurmaktadır. Çünkü Türkiye’den gönderilen içerikler öğrencilere uygun olmadığından öğrenci motivasyonunu olumsuz etkilemektedir (Yağmur, 2010). Öğrencinin alışkın olduğu ortamdan resimler önem arz etmektedir. Ama aynı zamanda Türkiye ile de Kültür bağlarının gelişmesi için Türkiye’ye ait içerikler de bulunmalıdır.

Anadoluverlag Pilot serisi, Panda serisi, Alistırmalı Türkçe serisi, Oku- Boya- Yaz Keloğlan defterim serisini, Önelverlag ise Güzel dilimiz çalışma Kitabı ve Ders Kitabı , Benim Türkçem 1-2-3-4-5 serilerini yayınlamaktadır. Bunların yanında Renkverlag, İlkbahar, Yaz, Sonbahar, Kış kelime hazinesi ve Cümle çalışması, ilk okuma yazma kitabı, Kelime Hazinesi, Dil Bilgisi, Cümle Çalışmaları ve Okuma/ Yazma kitaplarını yayınlamaktadır. Almanya’da bu kitaplar derslerde yaygın olarak kullanılmaktadır.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu çalışma, Almanya’nın Kuzey Ren-Vestfalya eyaletindeki Köken Dili Türkçe derslerinde kullanılan Pilot 4 kitabının görsel ve içerik özelliklerini incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma, *betimsel tarama modeli* temel alınarak yapılmıştır. Betimsel tarama modeli, mevcut durumun olduğu haliyle ortaya konmasını ve incelenmesini amaçlayan bir yaklaşımdır. Bu bağlamda, araştırma hem öğretmenlerin hem de öğrencilerin görüşlerini sistematik bir biçimde ele almıştır.

“Tarama modeli geçmişte ya da halen var olan bir durumu, var olduğu şekliyle ortaya koymayı amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Tarama modellerinde önemli olan nokta, var olanı değiştirmeye kalkmadan gözlemleyebilmektir” (Karasar, 2012, s.77). Bu tarama modeli ile Pilot 4 kitabının görsel ve içerik özelliklerinin uygunluğunun tespit edilmesi amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda veri elde edimi için Kuzey Ren Westfalya eyaletindeki okullarda

Köken Dili Türkçe derslerine giren 16 öğretmen ile bu dersi alna 47 öğrenciye anket uygulanmıştır. “Genel tarama modeli, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, tüm evrene ulaşmak mümkün olmayacağı için, evreni temsil eden bir örneklem seçerek örneklem üzerinde araştırma yapma sürecidir. Zaman kısıtlaması bulunan araştırmalarda, grubu temsil eden örneklem üzerinde belirli bir anla sınırlı, kesit alma ismiyle de adlandırılan araştırma yapılmaktadır” (Özyar, 2021, s. 37).

Evren ve Örneklem

Araştırma evrenini Almanyanın Kuzay Ren Westfalya eyaletinde Köken dili Türkçe derslerine giren öğrenciler ve öğretmenler oluşturmaktadır. “Evren (population, universe), soruları cevaplamak için ihtiyaç duyulan verilerin elde edildiği canlı ya da cansız varlıklardan oluşan büyük gruptur. Bir başka deyişle, araştırmada toplanacak verilerin analizi ile elde edilecek sonuçların geçerli olacağı, yorumlanacağı grup olarak tanımlanabilir” (Büyükoztürk vd., 2014, s.80). Tüm bu evren ile çalışmak maliyet, ulaşım ve kontrol açısından zor olduğundan bir örneklem alınmıştır. Bu örneklem seçiminde uygun örnekleme modeli seçilmiştir. Uygun örnekleme, araştırmacılara bildikleri ve çalıştıkları çevrelerinden örneklem alma imkanı verir (Balcı, 2005). Bu araştırmanın örneklemini 2023-2024 yıllarında Almanya’da eğitim öğretim gören, Kuzey Ren Westfalya Eyaletinde Köken Dili Türkçe derslerine giren 47 öğrenci ile bu dersi veren 16 öğretmen ile oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada Almanya’da Türk Kökenli Çocuklara Türkçe Öğretiminde Kullanılan Kitapların İçerik ve Görsellik Açısından Uygunluğunun tespiti amacı ile *İçerik ve Görsel Tasarım Açısından Pilot 4 Ders Kitabı Değerlendirme Anketi* kullanılmıştır. Araştırmadaki anketin hazırlanmasında Alpan (2004) tarafından belirlenen görsel tasarım ilkelerinden yararlanılmıştır. Bu ilkelerden yararlanılarak hem öğretmenler hemde öğrenciler için 50 soruluk bir anket; bir görsel tasarım uzmanı, iki Türkçe öğretmeni ve bir dil uzmanı ile birlikte hazırlanmıştır. Hazırlanmış olan anket taslağı ön uygulama olarak 2 öğretmen ve 5 öğrenciye pilot uygulama yapılmış, elde edilen bulgular ve anketin uygulandığı kişilerin eleştirileri dikkate alınarak anket yeniden düzenlenmiş ve ankete son şekli verilmiştir.

Verilerin Toplanması ve Verilerin Analizi

Almanya’nın NRW eyaletinde 2024-2025 eğitim öğretim güz yarıyılı Mart-Mayıs aylarında Almanya’da Köken dili Türkçe derslerine giren öğretmenler ile görüşmeler Köken Dili Türkçe derslerinde kullanılan çift dilli Hazırlanmış kitapların Görsel ve içerik açısından uygunluğu üzerine görüşmeler yapılmıştır. Bu görüşmelerin ardından öğretmenlere ve öğrencilere uygulanacak olan anket geliştirilmiştir. İlk olarak öğretmenlere anket uygulanmıştır. Anket 16 öğretmene elektronik posta ile gönderilmiş ve sonuçlar Google Form ile toplanmıştır. Öğretmenlerin anketi cevaplama süreci bittikten sonra anketi sınıflarda öğrencilere uygulama sürecine geçilmiştir. Daha sonra anket 3 sınıfta toplam 47 öğrenciye uygulanmıştır. Anket yanında akıllı telefon veya tablet bulunan öğrencilere mail ile ulaştırılarak Google Form olarak ulaştırılmış yanında akıllı cihazı olmayan

öğrencilere de kağıt üzerinde uygulanmış böylece yanında akıllı telefon veya tableti olmayan öğrenciler de aynı anda ankete katılabilmektedir. Anket sırasında her bölüme ait her soru sırası ile öğretmen tarafından okunmuş öğrencilerin sorularda anlamadıkları yerler varsa detaylı açıklamalarda bulunulmuştur. Öğrencilerden anket sırasında önlerinde hazır bulunan Pilot 4 kitabını inceleyerek uygun gördükleri seçeneği işaretlemeleri istenmiştir. Öğrencilerin anketi cevaplarırken daha rahat cevap vermeleri amacıyla herhangi bir isim veya sınıf talebinde bulunulmamıştır. Öğretmen ve öğrencilere uygulanan anket toplam 7 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde kişisel bilgiler, ikinci bölümde metin ve içerik tasarımı, 3. bölümde görsel öğeler, 4. bölümde sayfa tasarım özellikleri, 4. bölümde kapak tasarım özellikleri, 5. bölümde üretime yönelik dış yapı özellikleri ve 6 bölümde içerik özellikleri ile ilgili maddelere cevap aranmaktadır.

Veri toplama için kullanılan anket 16 öğretmen ve 47 öğrenci olmak üzere 63 kişi tarafından cevaplanmıştır. Bu işlemden sonra cevaplar görüş birliği(Na) ve görüş ayrılığı(Nd) olarak işaretlenmiştir. Sorulara verilen cevaplar aynı ise görüş birliği, farklı ise görüş ayrılığı olarak işaretlenmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde güvenilirliğin tespiti için (Miles & Huberman 1994) uyuşum yüzdesi formülü kullanılmıştır.

$$P(\text{Uyuşum yüzdesi}) = \frac{N_a}{N_a + N_d} \times 100$$

Yapılan analiz çalışması neticesinde uyuşum yüzdesinin %70 ve üzeri çıkması durumunda güvenilirliğe ulaşılmış kabul edilir.

Araştırmada elde edilen verilerin yorumlanması amacı ile öncelikle elde edilen veriler bilgisayara aktarılmıştır. Elde edilen verilerin analiz edilmesi için "SPSS 13.0 for Windows" paket programı kullanılmıştır. Toplanan veriler araştırmanın alt amaçları doğrultusunda değerlendirilmiştir. Anket sorularına verilen cevapların çözümlenmesi amacı ile her katılıyorum cevabına 3 puan, kısmen katılıyorum cevabına 2 puan ve katılmıyorum cevabına 1 puan olarak verilmiştir. Verilen cevapların dağılımını gözlemlemek amacı ile 1 den 3 e kadar olan puan aralığı eşit olarak 3 eşit parçaya bölünmüş ve dereceleme ölçeği elde edilmiştir.

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde anket çalışması sırasında sorulan sorulara verilen cevaplara dayalı olarak elde edilen bulgular ve bulgularının analizine dayalı olarak yorumlara yer verilmiştir. Pilot 4 kitabının görsel ve içerik olarak incelenmesine amacı ile toplanan veriler öncelikle genel olarak değerlendirilmiştir. Bu değerlendirmeden sonra öğretmenlerden elde edilen veriler öncelikle öğretmenlerin cinsiyetlerine sonra öğretmenlerin mezun oldukları bölümlere göre yorumlanmıştır. Öğretmenlerinden elde edilen bulguların yorumlanmasından sonra öğrencilerden elde edilen veriler cinsiyet, öğrencilerin kullanabildiği diller ve köken dili Türkçe dersinden almış oldukları başarı notuna göre değerlendirilmiştir.

Pilot 4 Kitabının İçerik ve Görsel Tasarım Açısından Değerlendirme Anketine Göre Yorumlanması

Metin Tasarımına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Ankete katılan öğretmen ve öğrencilerden elde edilen metin tasarımına ilişkin bulgular Tablo 1.'de verilmiştir.

Tablo 1. Metin Tasarımına İlişkin Ortalama, Yüzde Frekans, Standart Sapma Değerleri

Metin Tasarım 1 Madde Numarası	Cevap Seçenekleri								
	Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Katılmıyorum		\bar{x}	SS	
	f	%	f	%	f	%			
1	59	93,65	4	6,35	0	0,00	2,93	0,24	
2	57	90,47	6	9,53	0	0,00	2,90	0,29	
3	59	93,65	4	6,35	0	0,00	2,93	0,24	
4	0	0,00	0	0,00	63	100	1,00	0,00	
5	62	98,41	1	1,59	0	0,00	2,98	0,12	
6	0	0,00	0	0,00	63	100	1,00	0,00	
7	63	100	0	0,00	0	0,00	3,00	0,00	
8	63	100	0	0,00	0	0,00	3,00	0,00	
9	57	90,47	6	9,53	0	0,00	2,90	0,29	
10	61	96,82	2	3,18	0	0,00	2,96	0,17	
							Genel	2,56	

Metin tasarımı ile ilgili maddelerin genel ortalaması incelendiğinde $x = 2,56$ bulunmuştur. Bu sonuca göre Pilot 4 ders kitabı öğrencilerin ve öğretmenlerin görüşlerine göre metin tasarımı açısından uygundur denilebilir. Ancak, kullanılan başlıklar 3 kelimeye kadar büyük harfle yazılması ve verilen bilginin daha iyi akılda kalması açısından sarı zemin üzerine siyah yazı kullanılması ile ilgili eksikliklerin de giderilmesi gerekmektedir.

Görsel Öğelerin Tasarımına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Ankete katılan öğretmen ve öğrencilerden elde edilen görsel öğelerin tasarımına ilişkin bulgular Tablo 2.'de verilmiştir.

2. Görsel Öğelerin Tasarımına İlişkin Ortalama, Yüzde Frekans, Standart Sapma Değerleri

Görsel Öğelerin Tasarım Maddesi Numarası	Cevap Seçenekleri							
	Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Katılmıyorum		\bar{x}	SS
	f	%	f	%	f	%		
1	60	95,24	3	4,76	0	0,00	2,95	0,36
2	61	96,82	2	3,18	0	0,00	2,96	0,33
3	63	100,00	0	0,00	0	0,00	3,00	0,00
4	4	6,35	59	93,65	0	0,00	2,06	0,58
5	61	96,82	2	3,18	0	0,00	2,96	0,33
6	61	96,82	2	3,18	0	0,00	2,96	0,33
7	62	98,41	1	1,59	0	0,00	2,98	0,26
8	0	0,00	1	1,59	62	98,41	1,01	0,66
9	61	96,82	2	3,18	0	0,00	2,96	0,33
10	63	100,00	0	0,00	0	0,00	3,00	0,00
11	62	98,41	1	1,59	0	0,00	2,98	0,26
12	62	98,41	1	1,59	0	0,00	2,98	0,26
13	5	7,36	58	92,64	0	0,00	2,07	0,54
14	0	0,00	0	0,00	63	100,00	1,00	0,82
Genel							2,56	

Görsel öğelerin tasarımı ile ilgili maddelerin genel ortalaması incelendiğinde $x = 2,56$ bulunmuştur. Bu sonuca göre Pilot 4 ders kitabı öğrencilerin ve öğretmenlerin görüşlerine göre görsel

öğelerin tasarımı açısından uygundur denilebilir. Fakat, anlamı zorlaştırmaması için bir görselde üçten fazla renk kullanılmamasına dikkat edilmesi ve görsel öğeler yerleştirilirken daha rahat ilişki kurulması açısından hizalamaya dikkat edilmesi konularında yetersizliğini gidermesi gerekmektedir. Yine öğrenci ve öğretmenlerin kısmen katıldıkları görsel öğelerin renkleri gerçek hayattaki renkleri ile uyumlu ve kullanılan resimler öğrencilerin yaşadığı sosyo ekonomik çevre ile ilişkili maddeleri ile ilgili kitabı kullananların net bir şekilde bu maddelere katılıyorum diyeceği şekilde düzeltmeler yapması gerekmektedir.

Sayfa Tasarımına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Ankete katılan öğretmen ve öğrencilerden elde edilen sayfa tasarımına ilişkin bulgular Tablo 3.'de verilmiştir. Tablo.3.'de sayfa tasarımına ilişkin 9 soruya ait aritmetik orta, yüzde frekans ve standart sapma değerleri bulunmaktadır.

Tablo 3. Sayfa Tasarımına İlişkin Ortalama, Yüzde Frekans, Standart Sapma Değerleri

Sayfa Tasarım Maddesi Numarası	Cevap Seçenekleri							
	Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Katılmıyorum		\bar{x}	SS
	f	%	f	%	f	%		
1	63	100,00	0	0,00	0	0,00	3,00	0,00
2	62	98,41	1	1,59	0	0,00	2,98	0,12
3	63	100,00	0	0,00	0	0,00	3,00	0,00
4	62	98,41	1	1,59	0	0,00	2,98	0,12
5	60	95,27	3	4,73	0	0,00	2,95	0,21
6	2	3,17	5	7,94	56	88,89	1,14	0,43
7	63	100,00	0	0,00	0	0,00	3,00	0,00
8	61	96,82	2	3,18	0	0,00	2,96	0,17
9	59	93,65	4	6,35	0	0,00	2,93	0,24

								Genel	2,77

Sayfa tasarımı ile ilgili maddelerin genel ortalaması incelendiğinde $x = 2,77$ bulunmuştur. Bu sonuca göre Pilot 4 ders kitabı öğrencilerin ve öğretmenlerin görüşlerine göre sayfa tasarımı açısından uygundur denilebilir. Fakat, iki sayfanın birleşiminde bulunan görselleri ve metinleri tamamen görmek kolay oluyor maddesinin ortalaması $\bar{x} = 1,14$ 'dür.

Kapak Tasarımına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Ankete katılan öğretmen ve öğrencilerden elde edilen kapak tasarımına ilişkin bulgular Tablo 4.' de verilmiştir. Tablo 4.'de kapak tasarımına ilişkin 11 soruya ait aritmetik orta, yüzde frekans ve standart sapma değerleri bulunmaktadır.

Tablo 4. Kapak Tasarımına İlişkin Ortalama, Yüzde Frekans, Standart Sapma Değerleri

Kapak Tasarımı Madde Numarası	Cevap Seçenekleri							
	Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Katılmıyorum		\bar{x}	SS
	f	%	f	%	f	%		
1	63	100,00	0	0,00	0	0,00	3,00	0,00
2	0	0,00	55	87,30	8	12,70	1,87	0,33
3	63	100,00	0	0,00	0	0,00	3,00	0,00
4	63	100,00	0	0,00	0	0,00	3,00	0,00
5	63	100,00	0	0,00	0	0,00	3,00	0,00
6	60	95,27	3	4,76	0	0,00	2,95	0,21
7	63	100,00	0	0,00	0	0,00	3,00	0,00
8	63	100,00	0	0,00	0	0,00	3,00	0,00
9	63	100,00	0	0,00	0	0,00	3,00	0,00

10	0	0,00	0	0,00	6	100,00	1,00	0,00
					3			
11	63	100,00	0	0,00	0	0,00	3,00	0,00
							Genel	2,71

Kapak tasarımı ile ilgili maddelerin genel ortalaması incelendiğinde $x = 2,71$ bulunmuştur. Bu sonuca göre Pilot 4 ders kitabı öğrencilerin ve öğretmenlerin görüşlerine göre kapak tasarımı açısından uygundur denilebilir. Ancak, iç kapakta kitabın yazarları hakkında bilgi var maddesinin ortalaması $\bar{x} = 1,00$ 'dir. Bu durumda ankete katılanlar bu maddeye katılmadıklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca kapak tasarımı kitabın içeriği ve teması ile uyumlu maddesinin ortalaması $\bar{x} = 1,87$ ' dir. Bu ortalama katılımcıların bu maddeye kısmen katılmış olduklarını göstermektedir.

Üretime Yönelik Dış Yapı Özellikleri İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Ankete katılan öğretmen ve öğrencilerden elde edilen üretime ilişkin dış yapı özelliklerine ilişkin bulgular Tablo 5.'de verilmiştir.

Tablo 5. Üretime Yönelik Dış Yapı Özelliklerine İlişkin Ortalama, Yüzde Frekans, Standart Sapma Değerleri

Üretime İlişkin Dış Yapı Özellikleri Madde No	Cevap Seçenekleri							
	Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Katılmıyorum		\bar{x}	SS
	f	%	f	%	f	%		
1	63	100,00	0	0,00	0	0,00	3,00	0,00
2	5	7,94	58	92,06	0	0,00	2,08	0,27
3	63	100,00	0	0,00	0	0,00	3,00	0,00
4	63	100,00	0	0,00	0	0,00	3,00	0,00
5	63	100,00	0	0,00	0	0,00	3,00	0,00
							Genel	2,81

Üretime yönelik dış yapı özellikleri ile ilgili maddelerin genel ortalaması incelendiğinde $x = 2,81$ bulunmuştur. Bu sonuca göre Pilot 4 ders kitabı öğrencilerin ve öğretmenlerin görüşlerine göre üretime yönelik dış yapı özellikleri açısından uygundur denilebilir. Ancak, 2. Madde olan kitap kapağı çocukların kullanımı için dayanıklı ve kaliteli materyalden yapılmış maddesi ile ilgili ortalama $\bar{x} = 2,08$ 'dir. Bu ortalama katılımcıların bu madde ile kısmen katılmış olduklarını göstermektedir.

İçerik Özellikleri İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Ankete katılan öğretmen ve öğrencilerden elde edilen kapak içerik özelliklerine ilişkin bulgular Tablo 6.'da verilmiştir.

Tablo 6. İçerik Özelliklerine İlişkin Ortalama, Yüzde Frekans, Standart Sapma Değerleri

İçerik Özellikleri Madde Numarası	Cevap Seçenekleri						\bar{x}	SS
	Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Katılmıyorum			
	f	%	f	%	f	%		
1	55	87,30	8	12,70	0	0,00	2,87	0,33
2	0	0,00	4	6,35	59	93,65	1,06	0,24
3	63	100,00	0	0,00	0	0,00	3,00	0,00
4	14	22,23	46	73,01	3	4,76	2,17	0,48
5	0	0,00	4	6,35	59	93,65	1,06	0,24
6	7	11,11	56	88,89	0	0,00	2,11	0,31
7	2	3,18	4	6,34	57	90,48	1,12	0,41
8	0	0,00	2	3,18	61	96,82	1,03	0,17
9	61	96,82	1	1,59	1	1,59	2,95	0,22
10	0	0,00	3	4,76	60	95,24	1,05	0,21
11	0	0,00	0	0,00	63	100,00	1,00	0,00
12	63	100,00	0	0,00	0	0,00	3,00	0,00
13	0	0,00	0	0,00	63	100,00	1,00	0,00
							Genel	1,80

İçerik özellikleri ile ilgili maddelerin genel ortalaması incelendiğinde $x = 1,80$ bulunmuştur. Bu sonuca göre katılımcı öğrencilerin ve öğretmenlerin Pilot 4 kitabı içerik özellikleri açısından uygundur ifadesine kısmen katılmaktadır.

Pilot 4 Kitabının İçerik ve Görsel Tasarım Açısından Uygunluğu Hakkındaki Öğretmen Görüşlerinin Cinsiyet Farklılıklarına İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Öğretmenlerin cinsiyete göre Pilot 4 ders kitabına ilişkin içerik ve görsel tasarım açısından uygunluğuna ait bulgular Tablo 7.'de verilmiştir.

Tablo 7. Öğretmenlerin cinsiyetlerine göre Pilot 4 kitabının içerik ve görsel tasarım açısından uygunluğuna ilişkin Ortalama, Standart Sapma ve t analizi sonuçları

Cinsiyet	N	\bar{x}	SS	t	P
Kadın	10	2,47	0,23	-0,10	0,922
Erkek	6	2,48	0,17		

Tablo 7.'de görüldüğü gibi bu sonuçlar, kadın ve erkek grupları arasında verilen puanlar açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir ($p > 0.05$). Pilot 4 kitabının içerik ve görsel tasarım olarak incelenmesinde kitabın uygunluğu öğretmenlerin cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemesi hem erkek öğretmenlerin hem de kadın öğretmenlerin aynı titizlik ve dikkat ile kitap incelemesine katıldıklarını göstermektedir.

Pilot 4 Kitabının İçerik ve Görsel Tasarım Açısından Uygunluğu Hakkındaki Öğretmen Görüşlerinin Mezun oldukları Fakülte Farklılıklarına İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Öğretmenlerin mezun oldukları Fakülteye göre Pilot 4 Kitabına ilişkin içerik ve görsel tasarım açısından uygunluğuna ait bulgular Tablo 8.'de verilmiştir.

Tablo 8. Öğretmenlerin mezun oldukları fakülteye göre Pilot 4 kitabının içerik ve görsel tasarım açısından uygunluğuna ilişkin Ortalama, Standart Sapma ve t analizi sonuçları

Mezun Olunan Fakülte	N	\bar{x}	SS	t	P
Türkçe	11	2,47	0,22	-0,10	0,924
Diğer	5	2,48	0,17		

Tablo 8.'de görüldüğü gibi bu sonuçlar, Mezun olunan fakülteye göre ankete verilen cevaplar açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir.

Pilot 4 Kitabının İçerik ve Görsel Tasarım Açısından Uygunluğu Hakkındaki Öğrenci Görüşlerinin Cinsiyet Farklılıklarına İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Öğrencilerin cinsiyete göre Pilot 4 ders kitabına ilişkin içerik ve görsel tasarım açısından uygunluğuna ait bulgular Tablo 9.'da verilmiştir.

Tablo 9. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre Pilot 4 kitabının içerik ve görsel tasarım açısından uygunluğuna ilişkin Ortalama, Standart Sapma ve t analizi sonuçları

Cinsiyet	N	\bar{x}	SS	t	P
Kadın	25	2,49	0,42	0,16	0,876
Erkek	22	2,47	0,45		

Tablo 9.'da görüldüğü gibi bu sonuçlar, kadın ve erkek grupları arasında verilen puanlar açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir ($p > 0.05$).

Pilot 4 Kitabının İçerik ve Görsel Tasarım Açısından Uygunluğu Hakkındaki Öğrenci Görüşlerinin Kullandıkları Dil Sayısına Göre Farklılıklarına İlişkin Bulgu ve Yorumlar
 Öğrencilerin köken dili Türkçe dışında kullandıkları dil sayısına göre Pilot 4 ders kitabına ilişkin içerik ve görsel tasarım açısından uygunluğuna ait bulgular Tablo 10.'da verilmiştir.

Tablo 10. Öğrencilerin köken dili Türkçe dışından kullandıkları dil sayısına göre Pilot 4 kitabının içerik ve görsel tasarım açısından uygunluğuna ilişkin Ortalama, Standart Sapma ve t analizi sonuçları

Kullandıkları Dil sayısı	N	\bar{x}	SS	t	P
2 ve daha fazla	26	2,48	0,42	0,00	1,00
Sadece 1	21	2,48	0,42		

Tablo 4.10.'dan çıkan sonuç bize her iki grup arasında hiçbir fark olmadığını göstermektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç

Pilot 4 ders kitabının görsel tasarım ve içerik olarak uygunluğunun tespiti amacı ile yapılan araştırma sonucunda elde edilen sonuçlar aşağıda verilmiştir.

- Yapılan araştırma sonucunda öğretmen ve öğrencilerin Pilot 4 kitabının metin tasarımı olarak uygunluğuna ilişkin görüşleri Tablo 1.'deki katılıyorum seçeneğine denk gelmektedir. Bu durumda öğretmen ve öğretmenler pilot 4 kitabının metin tasarımı olarak uygun olduğu biçiminde görüş bildirdikleri görülmüştür.
- Metin tasarımı bölümü ile ilgili Tablo 1.'de görüldüğü gibi kullanılan başlıklar 3 kelimeye kadar büyük harfle yazılması ve verilen bilginin daha iyi akılda kalması açısından sarı zemin üzerine siyah yazı kullanılması maddeleri ile ilgili eksikliklerin de giderilmesi gerekmektedir.
- Metin tasarımı bölümü ile ilgili Tablo 1.'de görüldüğü gibi 7. Madde olan kullanılan başlıklar 3 kelimedenden fazla ise sadece kelimenin ilk harfi büyük yazılmış ve 8. Madde olan satır uzunluğu okunabilir ölçülerdedir maddeleri ankete katılanların hepsi tarafından katılıyorum olarak işaretlenmiştir. Bu maddeler metin

tasarımı bölümündeki en uygun olan ilkeler olarak belirlenmiştir.

- Öğretmen ve öğrencilerin Pilot 4 kitabının görsel öğelerin tasarımına ilişkin görüşleri Tablo 2.'deki katılıyorum seçeneğine denk gelmektedir. Bu durumda öğrencilerin ve öğretmenlerin kitabın görsel öğelerin tasarımı olarak uygun olduğu yönünde görüş bildirdiği görülmüştür.
- Görsel öğelerin tasarımı bölümü ile ilgili olarak kullanılan resimlerin öğrencilerin yaşına uygun olması ve görsel öğeler yerleştirilirken daha rahat ilişki kurulması açısından hizalamaya dikkat edilmiş maddelerine öğretmen ve öğrencilerin tamamı katılmıştır. Bu maddelerin bu bölümdeki en uygun olan ilkeler olduğu görülmüştür.
- Görsel öğelerin tasarımı bölümündeki öğretmenleri ve öğrencileri dersin akışı konusunda yönlendiren görsel emirlere, örneğin metnin başına "oku" yazmak yerine okunması gerektiğini ifade eden şekilde yer verilmiş ve Anlamı zorlaştırmaması için bir görselde üçten fazla renk kullanılmamasına dikkat edilmiş maddeleri ile ilgili olarak ankete katılanların tamamı bu maddelere katılmamaktadır. Bu bölümdeki en düşük puanlı maddelerin bu iki madde olduğu görülmüştür.
- Görsel öğelerin tasarımı ile ilgili olarak Tablo 2'ye bakıldığında Kullanılan resimler öğrencilerin yaşadığı sosyo ekonomik çevre ile ilişkili maddesi ile görsel öğelerin renkleri gerçek hayattaki renkleri ile uyumlu maddelerinin puanları kısmen katılıyorum seçeneğine denk gelmektedir.
- Sayfa tasarımı ile ilgili olarak Tablo 3.'e bakıldığında öğretmen ve öğrencilerin cevapları katılıyorum seçeneğine denk gelmektedir. Bu verilere göre Pilot 4 ders kitabı sayfa tasarımı açısından öğretmen ve öğretmen görüşlerine göre uygun olduğu belirlenmiştir.
- Bu bölümde sayfa düzeni, yazı karakteri, satır boşluğu, kenar boşluğu bir bütünlük içinde, sayfa tasarımında yeterince görsel öğeye yer verilmiş ve sayfa numarası bütün sayfalarda verilmiş maddeleri en yüksek puanlı maddeler olarak dikkat çekmektedir.
- Tablo 3. incelendiğinde iki sayfanın birleşiminde bulunan görselleri ve metinleri tamamen görmek kolay oluyor maddesi en düşük puanlı madde olarak dikkat çekmektedir.
- Öğretmen ve öğrencilerin kapak tasarımı ile ilgili görüşlerini belirlemek için Tablo 4. incelendiğinde öğrenci ve öğretmenlerin kapak tasarımı olarak Pilot 4 kitabının kapak tasarımı ilkelerine uygun olduğuna katıldıkları görülmektedir.
- Kapak tasarımı bölümünde kapak tasarımı kitabın içeriği ve teması ile uyumlu ve iç kapakta kitabın yazarları hakkında bilgi var maddeleri öğretmen ve öğrenciler tarafından en düşük puan ile değerlendirilmiştir.
- Üretime yönelik dış yapı özellikleri hakkında öğrenci ve öğretmenlerin verdikleri puanları tespit etmek için Tablo

5. incelendiğinde öğretmen ve öğrencilerin verdiği puanların ortalaması ankete katılanların Pilot 4 kitabının üretim ve dış yapı özellikleri açısından uygun olduğuna katıldıkları tespit edilmiştir.

- Öğretmen ve öğrencilerin üretime yönelik dış yapı özelliklerine verdikleri cevaplar incelendiğinde kitap kapağı çocukların kullanımı için dayanıklı ve kaliteli materyalden yapılmış maddesinin katılımcılar tarafından en düşük puan ile değerlendirildiği belirlenmiştir.
- Üretime yönelik dış yapı özellikleri ile ilgili maddelere bakıldığında 2. madde olan kitap kapağı çocukların kullanımı için dayanıklı ve kaliteli materyalden yapılmış maddesi dışında tüm maddeler katılımcılar tarafından en yüksek puan olan 3,00 ile değerlendirildiği belirlenmiştir.
- Öğretmen ve öğrencilerin Tablo 6.'da içerik özellikleri açısından değerlendirme maddelerine verdikleri cevaplar incelendiğinde ve kitaba verdikleri ortalamaya bakıldığında Pilot 4 Kitabının içerik özellikleri açısından uygunluğuna kısmen katıldıkları belirlenmiştir.
- Öğretmen ve öğrencilerin verdikleri cevaplar incelendiğinde ve bu bölümden alınan ortalama puan diğer bölümler ile karşılaştırıldığından Pilot 4 Kitabının bir ders kitabının içerik ve görsel tasarım açısından incelenmesi anketinden en düşük puan aldığı bölüm içerik özellikleri açısından incelendiği bölümdür.
- İçerik özellikleri açısından Pilot ders kitabının incelenmesi için anket sonuçlarına baktığımızda toplam altı maddede Pilot 4 kitabı en düşük puan olan 1 ortalamasını aldığı belirlenmiştir.
- Öğretmen ve öğrenciler metinlerde bütünlüğü bozan gereksiz bilgilerden kaçınılmış, Kitapta bulunan başlıklar anlaşılabilir ve kısa, öğrencilerin öğrendiklerini pekiştirmeleri için alıştırma ve sorular var ve Konu sonlarında değerlendirme soruları var maddelerine katıldıkları belirlenmiştir.
- Pilot 4 Kitabının içerik ve görsel tasarım açısından uygunluğunun değerlendirilmesi amacı ile öğretmen ve öğrencilerin içerik ve görsel tasarım açısından ders kitabı değerlendirme anketine verdikleri cevaplar Tablo 7., 8., 9. ve 10.'da incelendiğinde verilen cevapların öğretmen ve öğrencilerin cinsiyetlerine göre, öğretmenlerin mezun oldukları fakültenin türüne, öğrencinin Köken Dili Türkçe dışında kullandıkları dil sayısına göre anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Bu duruma sebep olarak anketi öğrenciye uygulayan öğretmenin titizliği, özverisi, öğrencilerin anket maddelerini cevaplarken ciddiyet ve dikkatleri ayrıca anketi kendilerine uygulayan öğretmenlerin özeni sebep gösterilmiştir.

Öneriler

Araştırmadan elde edilen sonuçlar ışığında hem bu araştırmaya ve ileri araştırmaya yönelik öneriler geliştirilmiştir

Uygulamaya Yönelik Öneriler

- Almanya'da Köken dili Türkçe derslerinde okutulacak ders kitaplarını seçerken öğretmenler içerik ve görsel tasarım açısından uygun kitapları seçebilirler.
- Köken Dili Türkçe derslerinde görev alan öğretmenler, görsel tasarım ve içerik ilkeleri konusunda hizmet içi eğitimlerle desteklenerek, uygun ders kitaplarını seçme ve etkili bir şekilde kullanma konusunda bilinçlendirilebilir.
- Ders kitaplarının hazırlanma sürecinde öğrencilerin ihtiyaçları, ilgi alanları ve beklentileri dikkate alınarak, onların ders materyallerine olan ilgisini artıracak içerik ve tasarım unsurları geliştirilebilir.
- Almanya'da Köken Dili Türkçe derslerinde okutulacak ders kitaplarını hazırlayan yayınevleri kitap hazırlama evresinde görsel tasarım ve içerik ilkelerine daha fazla dikkat edebilirler.
- Köken Dili Türkçe dersinde okutulacak ders kitaplarını tavsiye edecek kurumlar bu tavsiyelerini kitapların görsel tasarım ve içerik ilkelerine uygunluğuna bakarak yapabilirler.
- Almanya'da Köken Dili Türkçe derslerinde kullanılacak ders kitapları, sınıf ortamında deneme sürecinden geçirilerek öğrencilerin ve öğretmenlerin geri bildirimlerine dayalı olarak iyileştirilebilir.
- Görsellerin pedagojik standartlara uygun ve kültürel bağlamlara duyarlı olacak şekilde düzenlenmesi sağlanabilir. Özellikle kültürel semboller içeren görseller, öğrencilerin kimlik ve aidiyet duygularını güçlendirebilir.
- Ders kitaplarının içerikleri hazırlanırken, Türk kültürünün farklı yönlerini kapsayacak şekilde zenginleştirilmesi sağlanabilir. Böylece öğrenciler, köken kültürlerini daha geniş bir perspektifle tanıyabilir.
- Kitaplara grup çalışması, problem çözme ve yaratıcı yazma gibi öğrencilerin aktif katılımını destekleyecek etkileşimli etkinlikler eklenebilir.

İlerideki Araştırmalara Yönelik Öneriler

- Bu çalışmaya Örnek kitap olarak Pilot 4 Kitabı seçilmiştir. Bu çalışmanın benzerleri Almanya'da Köken Dili Türkçe dersinde okutulan diğer ders kitapları ile yapılabilir.
- Bu çalışma Kuzey Ren Westfalya eyaletinde yapılmıştır. Benzer çalışmalar başka eyaletlerde de yapılabilir.
- Almanya'da Kuzey Ren Westfalya Eyaletinde Essen Üniversitesinde Türkçe Öğretmenliği bölümü bulunmaktadır. Bu çalışmanın bir benzeri burada öğrenci olan öğretmen adayları ile de gerçekleştirilebilir. Böylece öğretmen adaylarında ders kitaplarının görsel tasarım ve içerik ilkelerine uygunluğu konusunda bir farkındalık yaratılabilir.
- Almanya dışında başka ülkelerde de okuyan Türk kökenli öğrenciler ve bu öğrencilerin Türkçeyi düzgün

öğrenmesi için hazırlanmış kitaplar bulunmaktadır. Benzer çalışmalar bu kitapların görsel tasarım ve içerik uygunluğu ile ilgili çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

1. Alpan, G. (2008). Ders kitaplarındaki metin tasarımı. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(1), 107-128.
2. Alzayed, B. (2015). *Göçmen ailelerde kültürel uyum ve anadil eğitimi*.
3. Aydın, S. (2019). *Türkçe öğretiminde kullanılan materyallerin incelenmesi*. *Dil Dergisi*, 45(2), 125-141.
4. Balcı, A. (2005). *Sosyal bilimlerde araştırma: Yöntem, teknik ve ilkeler* (5. baskı).
5. Büyüköztürk, Ş. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
6. Cummins, J. (2001). *Bilingualism and Minority-Language Children*. California: Multilingual Matters.
7. Filmore, L. W. (1991). *When Learning a Second Language Means Losing the First*. *Early Childhood Research Quarterly*, 6, 323-346.
8. Hertwig, K. (2021). *İki dilli çocuklarda Türkçe öğretiminin önemi ve pedagojik yaklaşımlar*. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 26(4), 112-120.
9. Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayınları.
10. Kaya, A., & Şahin, M. (2022). *Türkçe öğretim kitaplarının görsel ve içeriksel özelliklerinin analiz edilmesi*. *Eğitim ve Dil Dergisi*, 48(1), 45-60.
11. Kourtizin, S. (1999). *The Role of Native Language in Identity Formation*. *Journal of Multicultural Studies*, 22(3), 45-59.
12. Özdemir, C., Özdemir, E. D. (2018). Suggestions for Problems Faced in Basic Language Skills by University Students Learning Turkish in Kazakhstan. *European Journal of Contemporary Education*. 7(2).
13. Özyar, B. (2021). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde deyimler* (Yayımlanmış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
14. Thomas, W. P., & Cao, Y. (1999). *Heritage Language Maintenance and Development in Multicultural Settings*.
15. Universität Duisburg-Essen. (2024). Köken Dili Eğitimi ve Politika. <https://www.uni-due.de/germanistik/rueg/wissen8.php>
16. Uysal, L., Özdemir, C. (2023). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarının Evrensel Değerler Açısından İncelenmesi. *Journal of Social Research and Behavioral Sciences*, 9(20), 300-322. DOI: 10.52096/jsrbs.9.20.21
17. Yağmur, K. (2010). *Göçmen Dillerinin Eğitimdeki Yeri*. *Eğitim ve Toplum*, 8(2), 45-56
18. Yıldız, A. (2018). *Almanya'daki Türk göçmenlerinin yerleşim süreci ve entegrasyon politikaları*. *Sosyal Araştırmalar*, 14(1), 60-7
19. Yılmaz, A., Özdemir, C. (2022). Çok Dilli Eğitim Sistemindeki Öğrencilerin Yabancı Dil Olarak Türkçe Konuşma Becerisinin Gelişiminde Yaşadıkları Zorluklar: Irak Örneği. *Journal of Social Research and Behavioral Sciences*. 8(15), 170-197. DOI: 10.52096/jsrbs.8.15.13